

FJELLREVPROSJEKTET PÅ FINSE HALLINGSKARVET NASJONALPARK

RAPPORT DRIFTSÅRET 2011.

UTARBEIDET AV
PETTER BRAATEN
SNO HALLINGSKARVET (GEILO)

GEILO

1.1 Bakgrunn og formål.

Fjellrevprosjektet på Finse er et av flere prosjekter det nasjonale "Avlsprogrammet for fjellrev", der en ønsker å gjeninnføre fjellreven i Norge. Den var for kun få år siden truet med utryddelse og det antas at det var kun ca. 50 voksne individer igjen i hele landet.

Det ble derfor satt i gang et avlsprosjekt der innfangede rever er satt i hegn på Sæterfjellet på Dovre, samt at et revepar er satt i avl ved Langedrag naturpark.

1.2 Ansvar og økonomi

Direktoratet for Naturforvaltning(DN) er ansvarlig for fjellrevprosjektet på Finse. Kontaktperson er Jan Paul Bolstad.

Imidlertid er Norsk institutt for naturforskning(NINA) fagressurs og koordinerende ledd. Roger Meås ved NINA har ansvaret for utsendelse av nødvendig materiell som batterier, kamera , minnebrikker, forautomater, hi, før m.m

Statens naturoppsyn(SNO) lokalt er ansvarlig for all praktisk oppfølging av prosjektet.

SNO lokalt fikk en ekstra ramme på kr. 150 000,- til å drifte prosjektet.

1.3 Utsetting av fjellrev.

I løpet av 2010 ble det satt ut til sammen 42 valper av fjellrev i området rundt Finse. Dette ble gjort i to runder. En 29.01.10 med 16 individer samt en runde 15.12.10 da det ble satt ut 26 valper. I 2011 ble det kun satt ut en rev som var "gjenglemt" på avlstasjonen. Det er således satt ut 43 valper til sammen og av disse er 5 bekreftet omkommet av ulike årsaker.

1.4 Etablering av forautomater og kunstige hi.

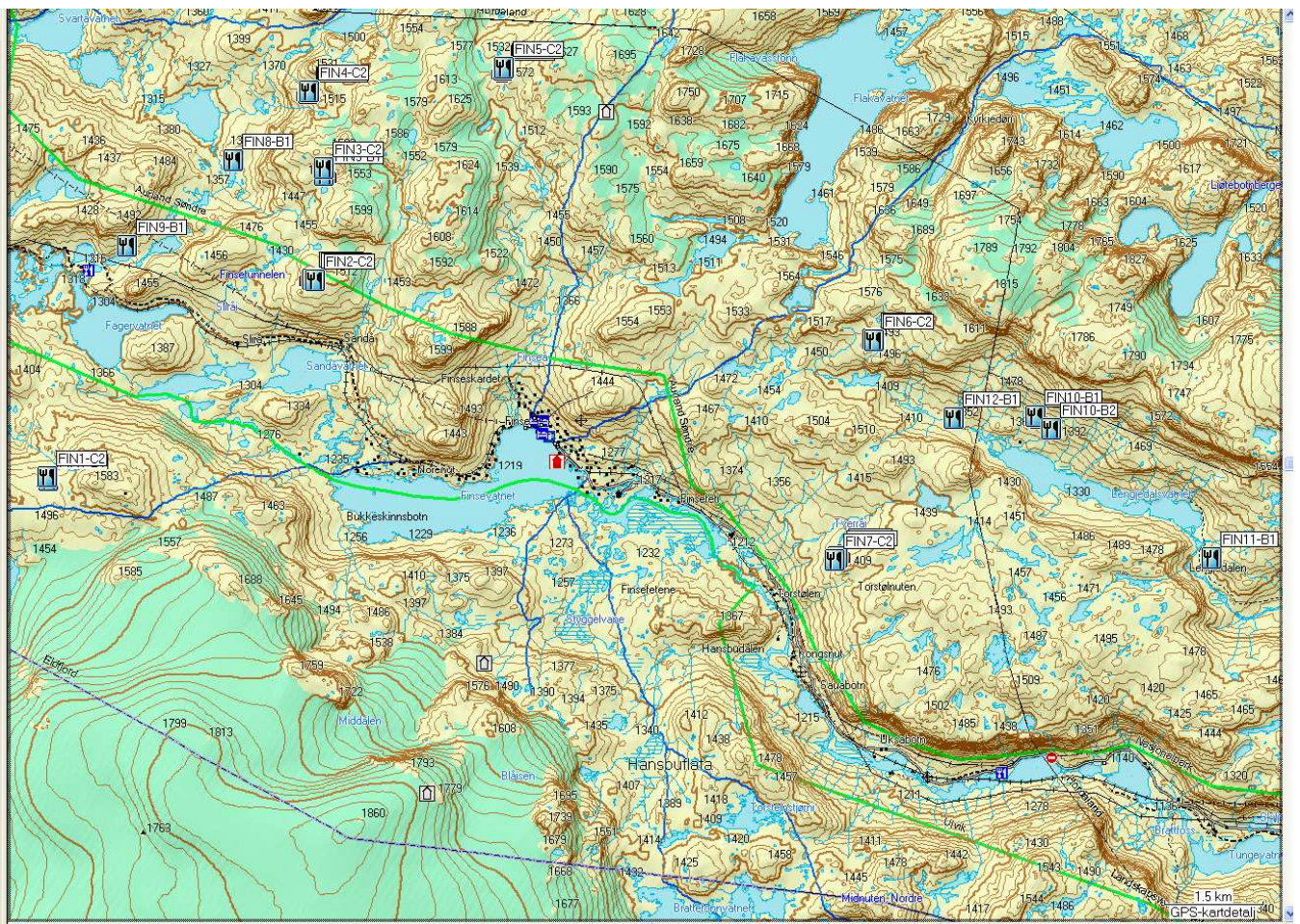
I forbindelse med etablering av prosjektet er det satt ut en rekke forautomater og kunstige hi. Disse ble satt opp av SNO som også har driftsansvaret for det hele.

I forbindelse med gamle kjente hilokaliteter ble det etablert et kunstig hi og to forautomater. I tillegg ble det etablert en rekke forautomater i terrenget som skal fungere som nistestasjoner.

Foto viser standard forautomat. Foto: Petter Braaten

Kartet viser plassering av de ulike installasjonene.

Trovansystemet.

Det ble i starten av prosjektet sendt ut en del utstyr som skulle kunne lese av chip i nakken på revene når de gikk ut og inn av forautomatene. Dette var utstyr med mange feilkilder på, og det var svært krevende å drifte. Tunge batterier som varte kort tid måtte bringes ut og inn. Etter en tid ble det besluttet at hele systemet skulle tas ned og sendes inn. Noe av problemet utover behovet for strøm var at utstyret ikke var kompatibelt med pc i tilstrekkelig grad. Systemet er fortsatt under utvikling og status for dette arbeidet er ukjent for SNO pr.dato.

Viltkamera:

På hver forautomat er det satt opp et viltkamera av typen "Cuddle Back". Kameraene gir relativt gode bilder både på natt og dag, og gir et grunnlag for identifisering av den enkelte rev. Dette gjøres ved hjelp av øreklypene revene ble merket med før det ble sluppet ut. Det blir etter hvert store mengder bilder som SNO – lokalt sørger for å sende på CD til NINA med jevne mellomrom. Videre analyse av bildene og føring av hvert enkelt individs logg gjøres hos NINA.

1.5 Prosjektledelse og gjennomføring.

Dersom det er snakk om tillatelse til ulike aktiviteter i forbindelse med prosjektet er det DN som gir dette. Det kan være snakk om innfangingstillatelse eller andre aktiviteter.

Den daglige driften er helt og holdent SNO sitt ansvar.

Det gis faglige føringer fra NINA på metodikk og oppgaver.

- **Utsetting av rev** foregår ved at en representant fra NINA kommer til Finse med valpene og at det er SNO lokalt som sørger for at alle installasjoner og infrastruktur er på plass.
- **Foring og overvåking** gjøres utelukkende av SNO-lokalt. Det er lagt opp en frekvens på ca. 1 besøk i måneden om vinteren og hver annen måned på sommeren. Det føres forlogg og dersom naturlige hi blir kontrollert legges dette inn i Rovbase. Ved behov byttes batterier i kameraene og minnebrikkene byttes hver gang. Bildene gir SNO-lokalt en pekepinn på hvor mye aktivitet det er på hver enkelt automat, samt at det er lett å oppdage om det er mye rødre i området.
- **Detektering av yngling** gjøres slik det er nå av SNO lokalt. Det er også forventninger til at SNO lokalt skal intensivere hikontrollene i yngletiden slik at eventuelle valper oppdages.

- **Innfanging og merking av valper.** I år som var første kjente yngling på Finse på svært mange år, ble lokalt SNO bedt om å forestå innfanging. Dette ble gjort og sammen med en student fra NINA sørget to fra SNO-lokalt å merke 3 av 4 valper i det hiet der ynglingen hadde foregått. Det er ikke samstemmighet i forhold til oppgaver, krav og forventninger når det gjelder denne jobben. Dersom SNO-lokalt skal gjøre dette i fremtiden må det avsettes store ressurser i begynnelsen av juli, noe som ofte er problematisk på grunn av ferieavvikling m.m.

Foto viser revefeller under oppsetting av Jonas og bilde til høyre er en innfanget valp. pbr

1.6 Næringstilgang

Sett ut fra gjennomførte oppsynsturer har SNO erfart at smånagerbestanden i reveområdet er høyere siste året enn tidligere. Det er imidlertid ikke slik at det er noen smånagertopp. Noe lemen er observert og en del mus. Sørover mot Hardangervidda ser det ut som om lemen er mer vanlig.

Det er også observert at revene finner åtsler av reinsdyr i området. Primært antas åtslene å stamme fra jakt. Det er ikke funnet naturlig døde reinsdyr innenfor reveområdet.

Tidvis blir også enkelte individer observert nede ved bebyggelsen på Finse, men dette ser så langt ut til å være relativt sjelden. Det er gjort tiltak for å fjerne søppel og tilgang på annen mat i området. Det er hengt opp plakater som ber folk unngå å gi revene mat overhodet.

1.7 Tiden fremover

Det er mye som tyder på at de utsatte fjellrevene har begynt å bruke de naturlige hiene i området. Det er klare tegn på etablering både på Omsbreen, Sandå 3-4 og på Dyrhaugane. SNO vil fortsette overvåking og registrering av aktivitet. Foringsregimet fortsetter som normalt vinteren 2011/2012.

Overvåkning av situasjonen i forhold til Rødrev i området vil også bli nøye fulgt opp og rapportert til prosjekteier DN.

I følge NINA v/Arild Landa vil det i løpet av medio januar – medio februar 2012 bli satt ut ca. 15 valper fra avlstasjonen. Utplasseringssteder avtales direkte og SNO sørger for å etablere nødvendige hi og foringsautomater.

Det er i utgangspunktet uttalt at prosjektet skal følges som i dag i ca. 8 år fremover. Dette vil medføre en relativt stor ressursbruk fra SNO-lokalt, spesielt dersom det skulle lykkes å få flere ynglinger. I så tilfelle vil innfangning og merking gjøre at sommeren spesielt vil være krevende. Det bør avklares hvordan dette skal håndteres mellom DN/SNO og NINA.

I forhold til logistikk vil det være snøskuter som brukes i hovedsak på vinteren, mens en viss bruk av helikopter må påregnes om sommeren. Det er viktig at dette tas hensyn til i budsjettsammenheng.

Bildene viser revevalper på Omnsbreen sommeren 2011. Foto: SNO

Fjellrevprosjektet har i løpet av siste driftsår hatt bistand fra SNO Aurland, SNO Rødberg og SNO Rosendal. Det er helt avgjørende å kunne kraftsamle iblant for å få utført oppgavene effektivt.

Petter Braaten, Prosjektleder i SNO